

Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги

Ош мамлекеттик университети илимий китепканасы

Библиографиялык көрсөтмө

“Эрдигициздер эсибизде”

1941-1945

Улуу Ата Мекендиң согуштагы жеңиштин 80 жылдыгына арналат.

“Участники великой отечественной войны Ошского пединститута”

Ош - 2025

Түзгөн илимий китепкананың башкы библиографы - Арзибаева Д. А.

Э 75 “Эрдигиңиздер эсибизде 1941-1945”. Улuu Ата Мекендиk согуштагы жеңиштин 80 жылдыгына арналат. Участники великой отечественной войны Ошского пединститута: библиографиялык көрсөтмө /ОшМУнун илимий китепканасы; түзгөн башкы библиограф - Д. А. Арзибаева . - Ош, 2025.- 196.

ББК 91.63.3

Э 75

ТҮЗҮҮЧҮДӨН

Улуу -Ата Мекендиң согуштагы Жеңишке 80 жыл

2025-жылы Улуу Ата Мекендиң согуштагы Жеңиштин урматына 80 жылдыгы белгиленет. Бул маанилүү иш-чаранын Россия үчүн өзгөчө мааниси бар экенин Владимир Путин баса белгиледи. Кыргызстан дагы бул юбилейди белгилөөгө даярдык көрүп жатат.

Улуу Ата Мекендиң согуш 80 жыл мурун аяктаган. Ал дүйнөлүк тарыхта, адамдардын тагдырын жана бүтүндөй дүйнөнүн картасын өзгөрттү. Биздин элибиз жогорку уюшкандастык фашисттик Германиянын жана анын союздаштарынын күчтүү чабуулuna каршы турушуп, жеңишке жетиштик.

Жеңиш үчүн эң жогорку баа — өмүр баасы төлөндү. Ар бир үй-бүлөнүн тагдырында согуш өз изин калтырды. Биздин ата-бабаларбызыз, апаларбызыз жана чоң апаларбызыз күн сайын эрдик жасашты. Алар душманга каршы чабуулдарда өлүмгө бет алышты, токойлорго партизандыкка кетиши, окопторду казышты, талаа ооруканаларын уюштурушту жана тылда иштешип жеңишке жетиштик.

Биздин милдет — өзүнүн биримдиги, ынтымагы, эмгекчилдиги жана берилгендиgi менен, бирок эң негизгиси, мекенге болгон чексиз сүйүсү менен, жаны муундарга тынчтыкты, эркиндикти жана көз караптысыздыкты камсыз кылган элдин эрдигин эстеп калуу. Биздин тарыхыбыз, биздин мурасыбыз — бул биз үчүн эң баалуу нерсе. Элибиздин эрдиги, жоокерлердин жана тылдагы эмгекчилдердин эрдиги, бизди бүгүнкү күндө да бириктирип, келечекке ишеним менен карайбыз. Улуу Ата Мекендиң согушка (1941-1945-жж.) Кыргызстандан 360 минден ашуун жоокер аттанган. Алардын 114 минден ашыгы кайтып келбей, согуш талаасында курман болушкан ал эми 56 минден көбү дайынсыз жоголгон.

Баатырдыгы жана эрдиги үчүн 150 минден ашуун жоокерлер жана командирлер орден, медалдар менен сыйланган. Алардын ичинде 22 жоокер “Даңқ” орденинин кавалери. Ошондой эле, 73 жоокер Советтер Союзунун Баатыры наамына ээ болушкан.

Библиографиялык көрсөтмө, университеттин фондунан алынган жана архивден алынган маалыматтардын негизинде, ошондой эле интернеттен алынган сүрөттөрдү камтыган, Ош мамлекеттик педагогикалык институтунун Улуу Ата Мекендиң согушка катышкан профессордук-окутуучулук курамынын урматтуу инсандарына арналган.

Аталган институтта экономика илимдеринин кандидаты Базарбаев И. Т., доцент Мустафин Дж.С., Мамуров Т., Сергеев А.Ф., Кузюра В.М., Нуруллин В.Г., Котов В.Т., Герус Г.Ф., Куликов Н.А., Сидляренко В.И., Крафченко С.Л. сыйктуу жогорку билимдүү жана тажрыйбалуу окутуучулар эмгектенишкен. Алардын билим берүү тармагындагы жетишкендиктери, Улуу Ата Мекендиң согуш мезгилиндеги кыйынчылкыктарды жөнүүдө жана жаш муунду тарбиялоодо көрсөткөн үлгүлөрү эч качан унугулбайт.

Ошентип, биз Улуу Ата Мекендиң согуш мезгилиндеги Ош педагогикалык институтунун профессордук-окутуучу курамынын ардактуу инсандарын эскерип, алардын билим берүү тармагындагы ордун жана таасирин белгилеп өтөбүз. Улуу -Ата Мекендиң согуштагы жеңишке 80-жылдык маанилүү окуя, биздин тарыхыбызда өзгөчө орун алганы эч кимдин эсинен чыкпайт. Жеңишке жетишкен баатырларбызызды эскерүү, алардын эрдигин жана курмандыктарын урматтоо – ар бирибиздин ыйык милдетибиз. Жеңиш күнүндө биз баатырларбызызды унупашыбыз керек, алардын ар биригинин өмүрү жана элине болгон сүйүсү биздин жүрөгүбүздө сакталуусу зарыл.

Базарбаев Ешен Ташбаевич, экономика илимдеринин кандидаты, Улуу Ата Мекендиң согуштун катышуучусу

ЛЕНИНГРАД ЭРДИГИ ЖӨНҮЛДӨ

Улуу Ата Мекендиң согуштун катышуучусу, экономика илимдеринин кандидаты Е.Т. Базарбаев 18 жашында Ленинград аскер округуна келип, Советтик Армияга кызмат өтөгөн. Согуштун башында ал Ленинград фронтунда 1-Армиянын 567-миномет полкунун 55-батареясынын командири болуп дайындалган. 1941-жылы блокада учурунда тамак-аштын жетишсиздигинен улам, Ленинград кенеши бир адамга күнүнө 125 грамм нан нормасын бекиткен. Ленинграддыктар жана шаардын коргоочулары ачарчылыкка жана кыштын суугунда 800 минден ашын тургундары ачарчылыктан, бомбалоодон жана артиллериялык аткылоодон курман болуп, Пискарев көрүстөнүнө 683 миң адам коюлганын баяндайт. Артиллериялык аткылоолор жана бомбалоолор беш миллион чарчы метр турак жайлар, 840 завод-фабрикалар, мектептердин жарымын жана медициналык мекемелердин үчтөн экисин кыйратып, оккупанттар көптөгөн архитектуралык эстеликтерин, Петергоф, Пушкин жана Павловск шаарларындагы атактуу сарай комплекстери талкаланып, Ленинград коргоочуларынын эрдиги эч качан унутулбай тургандыгын, шаардын коргоочулары сыймыктануу менен тагынган "Ленинградды коргоо үчүн" медалы тастыктаганын белгилеп өтөт.

1943-жылдын январь айынын башында Базарбаев 1-батареясынын 567-минометтук полкунун 41-минометтук бригадасынын командири болуп дайындалган. Бул кызматта ал Ленинград блокадасын бузуу боюнча салгылашууларга катышкан. Ленинград үчүн салгылашуу 1944-жылы жайында Германиянын фашисттик күчтөрүнүн талкаланышы менен аяктаган. Ленинград фронтундагы салгылашуу учурунда ал эки жолу жаракат алыш,

контузия алган, андан кийин Кыргызстанга согуштун майыбы катары кайтып келген.

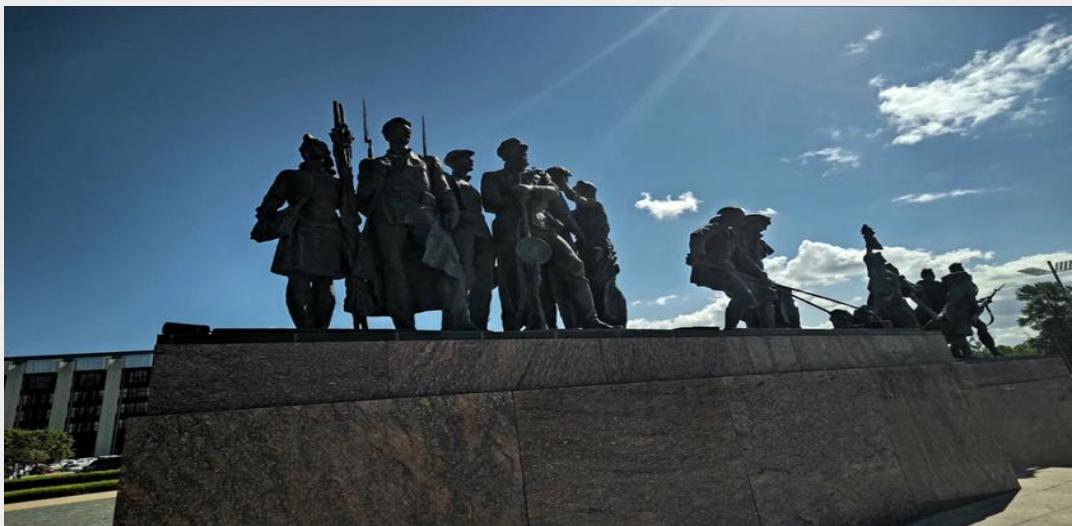
Согуштан кийин Базарбаев Ленинградга бир нече жолу барып, жоокерлер менен жолугуп, согуштук позицияларды, окопторду жана блиндаждарды, ошол мезгилде башынан өткөргөн күндөрүн, Ленинград коргоочуларын эскерип, 40 чакырымга созулган блокаданын боюна 220 монументалдык эстелик орнотулуп, алар "Даңқ Аллеясы" деп аталды. Бул аллеяга жұз миндеген дарактар жана бадалдар отургузулган.

Колпино шаарында әмгекчилер Граниттен: "Штурм" деп аталған граниттен эстелик тургужушкан. Эстеликте "1941-жылы сентябрда 55-Армиянын жоокерлеринин эрдиги жана әрки душманды Ленинграддын жанында токтоткон"

"Штурм". На граните выбито: "В сентябре 1941 года героизм и воля солдат 55-й армии остановили врага на подступах к Ленинграду"

Экинчи эстелик: "бул жерде 1941-жылдын сентябрьинде 43-Кызыл Туу аткычтар дивизиясынын жоокерлери немис фашисттерин токтотуп каза болушкан.

Монумент героическим защитникам Ленинграда

Бул жети метрлик эстеликке барғанда ар бир адам согуш талаасында канча кан төгүлгөнүн, канча жолдоштору каза болгонун эстеп, сыймыктануу менен: "Ооба! Мен Ленинградды коргоочумун!" деп эскерүүсүн жыйынтыктаган.

**Орден «Знак Почёта»
силы СССР”**

**Медаль “50 лет Вооруженной
силы СССР”**

Базарбаевдин сыйлыктары:

1. Орден “Знак почёта”
2. Медаль “За отвагу”
3. Медаль “За трудовую доблесть”
4. Медаль “За оборону Ленинграда”
5. Медаль “За участие ВОВ 1941-1945 г.”
6. Медаль “За доблестный труд ВОВ 1941-1945 гг.”

7. Медаль “20 лет победы над немецкой фашистской Германией”
 8. Медаль “30 лет победы над немецкой фашистской Германией”
 9. Медаль “50 лет Вооруженной силы СССР”
 10. Почетная грамота Верховного Совета Киргизский ССР

Архивден алынган маалыматтар

15. Каждый участник турнира получает
1) Кубок - за победу в соревнованиях.
2) Кубок - за первое место
3) Кубок - за второе место
4) Кубок - за третье место
5) Кубок - за четвертое место
6) Кубок - за пятое место
7) Кубок - за шестое место
8) Кубок - за седьмое место
9) Кубок - за восьмое место
10) Кубок - за девятое место
11) Кубок - за десятое место
12) Кубок - за одиннадцатое место
13) Кубок - за двенадцатое место
14) Кубок - за тринадцатое место
15) Кубок - за четырнадцатое место
16) Кубок - за пятнадцатое место
17) Кубок - за шестнадцатое место
18) Кубок - за семнадцатое место
19) Кубок - за восемнадцатое место
20) Кубок - за девятнадцатое место
21) Кубок - за двадцатое место
22) Кубок - за двадцать первое место
23) Кубок - за двадцать второе место
24) Кубок - за двадцать третье место
25) Кубок - за двадцать четвертое место
26) Кубок - за двадцать пятое место
27) Кубок - за двадцать шестое место
28) Кубок - за двадцать седьмое место
29) Кубок - за двадцать восьмое место
30) Кубок - за двадцать девятое место
31) Кубок - за тридцатое место
32) Кубок - за тридцать первое место
33) Кубок - за тридцать второе место
34) Кубок - за тридцать третье место
35) Кубок - за тридцать четвертое место
36) Кубок - за тридцать пятое место
37) Кубок - за тридцать шестое место
38) Кубок - за тридцать седьмое место
39) Кубок - за тридцать восьмое место
40) Кубок - за тридцать девятое место
41) Кубок - за тридцатое место

17. Право на призовое место Кубок Союза, то есть в право на право выиграть Кубок Союза

18. Определение о победе в турнире: Лидерство - 8 очков

Считается выигрышом турнира тот, кто имеет 8 очков

19. Стартовая подготовка и начало соревнований определяется

<u>Мини - 50 лет</u>	<u>Лидерство - 8 очков</u>
<u>Среди - 14 лет</u>	
<u>Старейшины - 73 лета</u>	

20. Дополнительные права: Судья за Владимирский 14 №63

21. 80 минут - 80 ...
22. Лицензия - 8 того же -

В Болгарии было создано Училище
27 XII 1947 года в городе Несебр Южной
Области Болгарской ССР с course подготовки
Берка. Член Трудового Красного Креста Член УЧК 1944-1945
После окончания отряда 8 воспитанников участвовали в 1945 году
Болгарской Гвардии до 1945 года в группе
Офицеров Южной Погранохраны ССР
с 1957 по 1958 года состояло группами
в Гвардейской школе № 1, которая называлась «Училище
старших сержантов».

В сентябре 1958 года был создан в
республике Армия, где служил до 1960
ноября 1973 года. Во время службы прошел
Софийскую Армию с 30 ноября 1958 по 12 марта
1970 года прошел курс в школе с воспитанниками
2 Гвардейской гвардии Офицеров Южной
Погранохраны по Болгарской группе
Гвардейского десанта.

С 22 июня 1971 по 20 ноября 1973 года
участник Великого Отечественного Войны
на территории Южной Югославии, прошел
переучку в подразделение Красногвардейской
Омегской бригады 30-го полка из города Охрид
и командирован в Гвардейскую 58-ю механиз-
ированную бригаду в 43-ю Красногвардейскую стрелковую
дивизию 15-й Армии.

В 1980х на горючие было начато строительство
газификации заключенных в Болгарии на
территории Южной Югославии, прошел курс
по изучению языка и культуры.

В конце 1980х годов начал изучение
один из языков из группы южнославянских
языков как предмета в Университетской школы

С декабря 1993 по март 1992 года
работал в подразделении органов МИДа
Софийской областной в кадровые бригады
Совета по внешним связям Республики Болгария
и в 2000 году назначен заместителем директора
отдела в Азиатском Регионе при Кабинете

и Сибирь Тюмень наимен.
Избран под депутатом в Верховного
Совета Курганской ССР и Омского
областного Собра
на XI-Съезде КП Киргизии.
Был избран членом ЦК Компартии
Киргизии, а на XI Съезде КП Киргизии
членом ревизионной комиссии
КП Киргизии.
С 1950 по 1963 годы избирался
членом Омского Обкома КПКиргизии
а с 1952 по 1955 годы членом бюро
Обкома партии.
С сентября 1971 года является членом
КПСС. Партбилднинский не имеет.
Одновременно является членом Ученого
совета Кандидатом экономических наук
Членом Юридического советника парламента.
В семье: жена, дочь, сыновь.

Е. Воробьев —
30 VI - 1981г.

ОШ МАМЛЕКЕТТИК
ПЕДАГОГИКАЛЫК
ИНСТИТУТ

ОШСКИЙ
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ
ИНСТИТУТ

Смирнов Ильинич, 331, телефон: 2-25-26,
2-22-73.
10.07.810 68-485-

ПРЕДСТАВЛЕНИЕ
на конференции экономических наук
Базарбаева Елена Гавриловна,
1921 г. рождения, член КПСС с 1941 г.

Тов. Базарбаев Е.Т. свою трудовую деятельность начал с 1937 года учителем средней школы с. Ильинского Углегорского района. В 1941 - 1945 годах участвует в боях на Ленинградском фронте. С 1945 по 1962 г. работает в партийных органах - секретарем Таганского, Фрунзенского, Альмакского районов партии и Ошского горкома партии. С 1963 г. и по настоящее время работает преподавателем политэкономии Ошского техникума сельской торговли.

Ректором, парткомом Ошского педагогического института проф. Ошский скончался 30 марта 2018 года. Печаль о его уходе испытывают все мы, работники Ошского педагогического института.

Ректор *Дамирбек Думчуколов*
Секретарь парткома *Омурбек Карабасова*
Г. Карабасова

Мустафин Дж.С. доцент Улуу -Ата Мекендиң согуштун катышуучусу

Улуу Ата Мекендиң согуш жылдарындагы кызмет (ЗОС)

1919-жылы 23-майда Татар АССРнин Агрыз шаарында туулган. 1936-жылы Өзбек ССРинин Катта-Курган шаарында педагогикалық училищаны аяктаган, ал эми 1941-жылы Самарканнадагы Өзбек мамлекеттик университетинин физика-математика факультетин аяктаган. 1941-жылдын 9-июнунан 1946-жылдын октябрьна чейин Советтер Армиясында кызмет кылышп, анда Харьков авиация байланыш училищесин (ХВАУС) аяктап, радио-жарық маяк взводунун командири болуп лейтенант наамына ээ болгон. Улуу Ата Мекендиң согуштун катышуучусу (Карел фронту, 7-авиация армиясы) 15-отдель рота ЗОС кызматында. "Советтик Заполярьды коргоо үчүн", "1941-45-жылдардагы Германияга каршы жеңиш үчүн" медалдары жана II даражадагы Ата Мекендиң согуш ордени менен сыйланган.

Согуш учурунда радиолокаторлор жок болгондуктан, анын кызматында "ЗОС" адистиги жөнөкөй жана натыйжалуулугу төмөн болгон. 1946-49-жылдарда демобилизациядан кийин Катта-Курган шаарындагы орто мектепте мугалим болуп иштеп, 1949-жылдан баштап Ош шаарында педагогикалық училищада, мугалимдер институтунда, 1951-жылдан Ош мамлекеттик педагогикалық институтунда алгебра жана геометрия кафедрасынын улук окутуучусу болуп иштеген. Физика-математика илимдеринин кандидаты, Кыргыз ССРинин элдик билим берүүнүн отличниги, СССРдин элдик билим берүүнүн отличниги, эмгектин ардагери, КПССтин мүчөсү болгон.

"За оборону Советского Заполярья",

Сыйлыктары:

1. медаль "За защиту Советского Заполярья"
2. медаль "За победу над Германией в 1941-1945 годах"
3. орденом "Отечественной войны II степени".
3. Отличником народного образования Киргизской ССР
2. Отличником народного просвещения СССР,
3. Ветераном труда
4. Членом КПСС.

**Мамуров Т. пенсионер, Улуу Ата Мекендиk согуштун
катышуучусу**

Курск дугасында согушуна катышкан

Курск дугасында согушка катышкан, Мамуров Тавакан, 1915-жылы дыйкандын үй-бүлөсүндө Кыргыз ССРинин Ош облусунун Кызыл-Кия шаарында төрөлгөн. 1927-1930 - жылдары ушул эле облустун Окад районундагы Молованын Үч-Коргон айылындагы балдар үйүндө тарбияланган. 1939-жылы Фергана пединститутунун физика-математика факультетин аяктагандан кийин Ургенч шаарындагы мектепте мугалим, андан

кийин тажик ССРинин Канибадам шаарындагы педучилищада мугалим болуп иштеген. 1942-жылдын октябрьинан тартып Активдүү Кызыл Армиянын катарында болуп, Чехословакиянын борбору Прагага чейин, андан кийин 4 — Украин фронтунун катарында салгылашкан. Бөлүмдүн командири болуп иштеп, 1943-жылы февралда Түштүк фронттун карамагына Ростов фронтуна келген. Басып өткөн согуш жолуна көз чаптырып, Улуу Ата Мекендиң согуштун тарыхында Курск дугу согушу эскерет. Курск доонун коргонуусун күчтүү үчүн командачылыгы айрым аскер бөлүктөрүн башка фронттордон, анын ичинде Ростовдо кызмат кылган 9-сапёр бригадасын көчүрүп, 1943-жылы июлда Курска аймагына келип, дароо борбордук фронттун аскерлерине киргизилгенин. Буйрутун негизинде коргонуучу инженердик курулуштарды курушуп, танктардын чабуулу, болжолдонгон жерлерди казуу,

жоокерлер душмандын огунаң коргонуп, плацдармды көңейтүү үчүн дарыяны кесип өтүшүп, дароо чабуулга чыгышып. Ошол учурда саперлор көпүрө салып, анын үстүнөн танктар жана башка аскерлер өтүп, немис аскерлеринин артка чегинишине жардам бергендингин согуш учурундагы аракеттери, 1943-жылдын 14-октябрьинда партизандар менен өтө таасирленген жолтугушуу болуп, алар узак убакыт бою регулярдуу аскерлерди күтүшкөндүгү

тууралуу баяндаап берген. Автор, эрдиктери үчүн көптөгөн сыйлыктардысыйлыктар алган жана КПССтин мүчөсү болгон.

Согуштан кийин автор математика мугалими болуп иштеген, кийинчөрөк Ош мамлекеттик педагогикалык институтунда улук мугалим жана физика-математика факультетинин деканы болгон. Ал бир нече ордендер жана медалдар менен сыйланган, ошондой эле Кыргыз ССРинин "Элдик билим берүүнүн отычниги" наамын алган. Ал пенсионер жана үчүнчү топтоту майып болгон.

Сыйлыктары :

1. Орденами «Красной Звезды»,
2. «Отечественной войны»,
3. Медалями «За отвагу»,
4. «За боевые заслуги» и другими медалями.
5. «Отличник народного образования Киргизской ССР

**Медаль “За боевые заслуги”
войны”**

**орден “Отечественной
войны”**

А. Ф. Сергеев, Улуу -Ата Мекендик согуштун инвалиди

Будапештти бошотуу операциясынын катышуучусу

А.Ф. Сергеев 1922-жылдын 6-мартында Кыргыз ССРинин Беловодское айылында туулган. 1930-жылдан 1940-жылга чейин мектепте окуган жана колхоздо иштеген. 1940-жылдын июлунан 1941-жылдын майына чейин Түркмөнрыбы трестинде кемелерде иштеген. 1941-жылдын сентябрьнан Небитдаг районундагы жети жылдык мектепте мугалим болгон. 1942-жылдын 23-январында Кызыл Армияга чакырылган, 1942-жылдын 8-мартында ант берген.

Өзбек жана Түркмөн ССРлеринде кызмат кылган, Сталинградда болгон жоокердик аракеттерге катышкан. 1943-жылдын 30-октябрьнда биринчи жаракат алган, андан кийин кайра фронтко кайтып, дагы үч жолу жаракат алган. Румыния, Венгрия жана Будапешттеги жоокердик аракеттерге катышкан, 1944-жылдын 5-декабрьнда оор жаракат алып, бир бутунан айрылган. 1945-жылдын 23-октябрьнда үйүнө кайтып келип, протез менен жүрүүнү ўрөнгөн.

1947-1951-жылдарда Фрунзе мамлекеттик педагогикалык институтунда окуган. Институтту аяктагандан кийин Ош мамлекеттик педагогикалык институтунда мугалим болуп 1985-жылга чейин иштеген. Пенсионер, «Кызыл Жылдыз» жана «Ата Мекендиң согуш 1-даражасы» медалдары менен сыйланган.

Сыйлыктары:

1. «Красная звезда» и
2. «За отвагу в Великой Отечественной войне I степени».

**Орден Красной Звезды
отвагу"**

Медаль "За

**Кузюра Вера Михайловна, Улуу -Ата Мекендиң согуштун
катьшуучусу, пенсионер.**

Радио согуш жылдарында

1925-жылы Москва облусунун Паткино айылында туулган. 7-классты аяктагандан кийин текстильдик училищага тапшырган, бирок согуштун башталышы менен жергиликтүү токуу фабрикасында иштеген

1943-жылдын сентябрында Кызыл Армияга чакырылып, радиотелеграфисттер курсарынан өтүп, Дубравицадагы зениттик полктун катарында кызмат өтөйт. Алардын милдети Москва менен Подольскту душман участарынан коргоо болгон. Жакшы кызмат көрсөткөндүгү үчүн командирден ыраазычылык алган.

Демобилизациядан кийин туулуп-өскөн жери менен кайрадан байланышып, колхоздо жана аскер складында оор жумуштарда иштеген. 1947-жылы Ош шаарына көчүп келип, Ош мамлекеттик педагогикалык институтунда иштеген, грамоталар жана ыраазычылдар менен сыйланган.

**Нуруллин Вадим Гафиятович Улуу -Ата Мекендиң жана жапон
армиясына каршы согушунун катышуучусу**

Жапон армиясына каршы согушунун катышуучусу

Нуруллин Вадим Гафиятович, Улуу Ата Мекендик согуштун жана Япония согушунун катышуучусу, 14-июнь 1925-жылы Татар АССРинин Бурундуки айылында туулган. Орто мектепти аяктагандан кийин колхоздо иштеген. 10-

январь 1943-жылы Кызыл Армияга чакырылып, Ыраакы Чыгышка жөнөтүлгөн.

1943-жылы ал 1408 атуу полкунда ант берип, кийинчөрээк 645 мотострелковый полкунда Манчжуриядагы жапон аскерлерине каршы салгылашууларга катышып, ал жерде дивизияны башкарган. Япониянын капитуляциясынан кийин Приморский крайга кайттып келип, 1949-жылы офицердик курамдын курсун аяктап, кичиши лейтенант наамын алган. 1950-1955-жылдары армияда ар кандай кызматтарда иштеп, андан соң запаска бошонуп, 1956-жылы Ош пединститутуна бухгалтер болуп ишке орношкон.

"Ата Мекендик Согуш" жана "Японияны жеңгендиги үчүн" көптөгөн ордендер жана медалдар менен сыйланган, пенсионер болгон.

Медаль "За победу над Японией"

Сыйлыктары:

1. Медаль "Великой Отечественной войне"
2. Медаль "За победу над Японией".

Котов Виктор Тимофеевич Улуу -Ата Мекендик катышуучусу, пенсионер

Калинин фронтунда

Котов Виктор Тимофеевич, 23-жылы 1923-иүлдә туулган. Экинчи дүйнөлүк согушка катышып, Фрунзе шаардык аскер комиссариатына чакырылып, андан кийин жөө аскерлер училищасында окуган. 1942-жылы Калинин фронтунда 3-гвардиялык дивизияда кызмат өтөп, согушта чалғындоого катышкан. Калинин фронтунда 1-Эстон корпусунун 3-Гвардия дивизиясынын, 22- Ленин ордени менен сыйланган гвардиялык атқычтар полкуна жөнөтүлгөн. Виктор автомат вズводунун командиригинин жардамчысы болуп дайындалган. Ал активдүү согуштук аракеттерге катышып, разведка иштеринде болгон. 1942-жылдын ноябринде, анын вズводунун эки бөлүгү Тележниково айылынын артындагы хуторго чалғындоо иштерин жүргүзүп, мас офицерди кармап, пленге алышкан. Бул операцияны гвардиялык саясий жетекчи, Виктор Тимофеевичтин аты аталып, анын эрдиги жана солдаттардын тынч жашоосуна кам көргөндүгү белгиленген. Разведка учурунда ок атууга кабылып, жоготуулар болгон. Айрыкча, Тележниково айылындагы катаал согуштук аракеттерде жүздөгөн солдат жана офицерлер набыт болгон.

12-декабрда, 1942-жылы, Виктор Тимофеевич Великие Лукиде оор жаракат алган, жана 1943-жылы мартта согуштун майыбы катары бошотулган. 1943-жылдын 1-январында Великие Луки биздин аскерлер тарабынан алынып, бошотулган. Согуштан кийин Кыргыз медициналык институтун бүтүрүп, Тянь-Шань облустук медициналык окуу жайынын директору жана башкы дарыгери болуп иштеген. 1949-жылдын июль айында Кыргыз мамлекеттик медициналык институтунда окуусун аяктап, медициналык окуу жайдын директору, Тянь-Шань облвендиспансердин башкы дарыгери жана Кыргызсовпрофтун ишенимдүү дарыгери болуп иштеген. 1972-жылдан ОГПИнин Мо жана МП кафедраларында

улук окутуучу болуп иштеген. 9-февраль 1945-жылдан КПССтин мүчөсү болгон.

Архивден алынган маалыматтар :

13. Вспомогательные задачи с началом групповой деятельности (исследование задачи в группе, групповая обработка, участие в переговорах и т.д.)		
Номер в списке	Описание с указанием количества времени, затраченного на выполнение задачи (минуты)	Изменение условий, предложенных участниками
13-61	Пароль-Шифровка Задача: Напечатать на листе всего пять страниц текста и записать	2. Удаление
13-62	Составить из 20 строк текст в виде пяти строчек одного слова	Задача удалена
13-63	Составить Радиограммой текст	2. Радио
13-64	Напечатать строку текста или слова, Радио (?)	--
13-65	Напечатать Заданием по изучению языка	--
13-66	Делать из макетом	2. Наружн.
13-67	Макетом напечатать	Распечатано
13-68	Макетом напечатать	2. Наружн.
13-69	Составить для Киф текст по теме изучения языка	2. Киф
13-70	Составить текстом языка изучения языка	--
13-71	Напечатать текстом языка изучения языка	2. Киф
13-72	Составить текстом языка изучения языка	--
13-73	Составить текстом языка изучения языка	2. Киф

АВТОБИОГРАФИЯ

шое Европы при Франциско-Иосифинском
и 1 июня 1849 г. захватил венецианский
губернатор Рибунческого государства Севилю
и герцогство Модена и Реджо. В 1856 г.
существовало, разделенное на шестнадцать провинций
империи Габсбургов, а с 1847 по 1849 г.
изделия пресвитерийских профессоров
исследованием.

С 1 июня 1849 г. до декабря 1853 г. работал
руководителем Папской Академии в Асканийской магистратуре
и членом Академии в И. О. в Урбино. С декабря 1853 г.
до 1854 года за заслуги в деле науки назначен
доминиканским братом Франциском Мариям
профессором в Неаполе.

С 3 июня по 1855 год вспомогательный
учебником братом Киприаном Рибунческим
иудаикского колледжа профессором.

1855-1856 г. вновь назначен профессором в И. О.
и 1856-1858 г. членом РИА Системы
иудаикской комиссии по исследованию
и публикации науки иудаики.

В 1856 г. окончен пресвитерийский Уни-
верситет Неаполитанский. Римский университет
в 1863 г. выдающимся ученым
Киприаном Рибунческим, профессором

Рекомендую для ТЭЗ
Белакишеву Б.И.

ВЫПИСКА ИЗ ПРИКАЗА № 98/1 от 29 ноября 1994г.
Лотова Виктора Тимофеевича
— ст. преподавателя кафедры основы мед. науки и охраны здоровья детей уволить с 1 декабря 1994 года по собственному желанию /ст.34 п.307 Респ. Адыгиястан/.

Верно: *Б.И.Б.* Основание: заявление.

Г.Ф.Герус Улув -Ата Мекендиң согушунун катышуучусу,

Автобатальондо кызмат өтөгөн

Согуштун ардагери жана катышуучусу Г. Ф. Герус 1922-жылы августта Кокчетав облусунун Ставрополовка айылында туулган. 1929-жылы анын үй-бүлөсү Кыргызстанга көчүп келип, 1941-жылы орто мектепти аяктап, 1939-жылдан комсомолдук ишке активдүү катышкан.

1941-жылы аскердик окуу жайга тапшырып, бирок согуш башталгандыктан окуусун уланталбай калган. Согуштан кийин "Германияны жеңгендиги үчүн" медалы менен сыйланган. 1947-жылы Кыргыз пединститутунун тарых факультетине тапшырып, 1951-жылы аяктаган Ош пединститутунда тарых мугалими жана марксизм-ленинизм кабинетинин башчысы болуп иштеген. 1951-1955-жылдары институттун партбюросунун катчысы болуп, ал ишти уюштурууга жана түзүүгө активдүү катышкан. Герус бир нече жолу партиялык органдарга шайланган жана шаардык Кеңештин депутаты болгон. СССРдин жети медалы жана ар кандай уюмдардын Ардак грамоталары менен сыйланган. Ошондой эле институтта дубал гезиттерди жана өздүк көркөм чыгармаларды редакциялоо менен алектенген.

Сыйлыктары:

1. Медаль "За победу над Германией"

Куликов Андрей Николаевич, улуу ата мекендиң согушунун катышуучусу

Беларус фронтунда

Куликов Андрей Николаевич, 1925-жылы Казак ССРинин Күрдай районунда туулган. 1942-жылы Армияга чакырылып, Ашхабаддагы аскер окуу жайында билим алган. 1943-жылдын августунан тартып 153-аткычтар дивизиясында экинчи Беларус фронтунда, адегенде катардагы жоокер, андан кийин звод командиригинин жардамчысы болгон.

Беларус жериндеги айылдарды жана шаарларды бошотуп, дарыяларды кесип өтүп, Жогорку Днепр, Неман, Березина дарыяларын басып өтүп, 1945-жылдын мартаунда Кенигсбергге жетип, жаракат алып, катуу контузия алган. Андан кийин Дауганелис шаарындагы госпиталда үч ай бою дарыланат. Согуштан кийин, 1946-жылы, жарадар болуп армиядан бошотулган.

1947-жылы Алма-Атадагы сүрөт окуу жайына тапшырып, аны 1952-жылы аяктаган. Омск педагогикалык окуу жайында жана андан кийин Ош шаарындагы Ломоносова мектебинде 1963-жылга чейин, андан кийин Ош пединститутунда пенсияга чыкканга чейин иштеген.

Кыргыз ССРинин "элге билим берүүнүн отличниги" наамын кошкондо Улуу -Ата Мекендиң согушка катышкандыгы үчүн он эки сыйлыкка ээ болгон. 1971-жылы мамлекеттик университеттин тарых факультетин бүтүргөн.

Б.И. Сидляренко — доцент, Улуу -Ата Мекендиң согуштун катышуучусу, десант

Аба десанты болгон

Сидляренко 24-ноябрь 1927-жылы Сумской облусунун большая Писаревка айылында туулган. 1941-жылы 8-классты аяктап, 1944-жылы Советтик Армияга чакырылган. 321 аткычтар полкунда, андан кийин 8-өзүнчө гвардиялық аба-десанттык бригадада 10дон ашык учактан секирген. "Германияны жеңгендиги үчүн" медалы менен сыйланган. Согуштан кийин 198 өзүнчө гвардиялық батальондо кызмат өтөгөн. 1947-жылдын январында СССР Жогорку Советинин Президиумунун жарлыгы менен демобилизацияланган. Гвардиянын армиясында катардагы солтдат болуп кызмат өтөгөн. 1947-1950-жылдары Ош педагогикалык окуу жайында иштеп, андан кийин Ош мамлекеттик университетинде окуусун улантып, аны 1955-жылы аяктаган. 1951-жылдан Ош пединститутунда лаборант, окутуучу, кафедра башчысы жана физика-математика факультетинин деканы болуп иштеген. 1968-жылы кандидаттык диссертациясын жактап, 1970-жылы жалпы физика кафедрасынын доценти болгон.

Сыйлыктары:

1. Медаль "За победу над Германией"

С.Л. Кравченко пенсионер, Улуу -Ата Мекендиң согуштун катышуучусу

Биз жеңиш менен жашадык

Пенсионер, Кравченко Киев облусунда төрөлгөн, бирок 30-жылдары ачкачылыктан улам үй-бүлөсү Харьковго көчүп келишет. Харьковдо ал эрте окуганды үйрөнүп, Харьков авиационный институтуна кириүнүү киялданган. Улуу Ата Мекендик согуш анын жашоосун өзгөрттүү: атасы жана бир туугандары фронтко кетип, ал Фрунзедеги заводдо ок-дары жасап иштеген.

Кыйынчылыктарга карабастан, ал Жеңишке ишенген. Эскерүүлөргө эмоцияларга жана жеке тажрыйбаларга толгон, согуш анын жашоосун кандайча өзгөрткөнүн, заводдо иштеп жатып фронтко кандайча жардам бергенин жана бул анын милдет жана жоопкерчилик сезими менен кандай байланышы бар экендигин сүрөттөйт. Ал ошондой эле жакындарын жоготконун, бир туугандарынын фронтто жүргөнүн жана кесиптештеринин моралдык абалын сактоого кантип аракет кылганын баяндайт. Бул эскерүүлөр согуштун коркунучун гана эмес, адам рухунун күчүн, жашоого болгон каалоону жана оор мезгилде өз өлкөсүнө жардам берүүсөнү милдеттүү экендигин жана согушту башынан өткөргөн окуяларды эстөөнүн маанилүүлүгүн баса белгилейт.

Согуштан кийин индустрىалдык техникумду жана педагогикалык институтту бүтүрүп, Ош институтунда физика-математика факультетинде окутуучу болуп иштеген. 1981-жылы пенсияга чыккан, уулдарынын ийгиликтери жана ынтымактуу үй-бүлөсү менен сыймыктанат.

Сборникten алынган макалар:

1. Токтогонов, С. А. БАЗАРБАЕВ И. Т. О подвиге Ленинграда/С.А.Токтогонов // Участники Великой отечественной войны Ошского пединститута: сборник.- Ош.-1990.-с.3-5
2. Токтогонов. С.А. МУСТАФИН Дж. С. Служба ЗОС в годы Великой Отечест-

венной войны/С.А. Токтогонов //Участники Великой отечественной войны Ошского пединститута: сборник.- Ош.-1990.-с.6—9

3. Токтогонов. С.А. МАМУРОВ Т. Участвовал в бою Курской дуги/ С.А.Токтогонов // Участники Великой отечественной войны Ошского пединститута: сборник.- Ош.- 1990.- с.10-12

4. Токтогонов. С.А. СЕРГЕЕВ А. Ф. Участник за освобождение города Будапешта/ С.А.Токтогонов // Участники Великой отечественной войны Ошского пединститута: сборник.- Ош.- 1990.- с.13-15

5. Токтогонов. С.А. НУРУЛЛИН В. Г. Участник против Японской армии/С.А.Токтогонов // Участники Великой отечественной войны Ошского пединститута: сборник.- Ош.- 1990.- с.15-17

6. Токтогонов. С.А. КОТОВ В. Т. В Калининском фронте/С.А.Токтогонов // Участники Великой отечественной войны Ошского пединститута: сборник.- Ош.- 1990.- с.17

7. Токтогонов. С.А. ГЕРУС Г. Ф. Служба в авиабатальоне/С.А.Токтогонов // Участники Великой отечественной войны Ошского пединститута: сборник.- Ош.- 1990.- с.18

8. Токтогонов. С.А. КУЛИКОВ Н. А. В Белорусском фронте/С.А.Токтогонов // Участники Великой отечественной войны Ошского пединститута: сборник.- Ош.- 1990.- с.19

9. Токтогонов. С.А. СИДОРЕНКО В. И Был воздушным десантом/ С.А.Токтогонов // Участники Великой отечественной войны Ошского пединститута: сборник.- Ош.- 1990.- с.22

10. . Токтогонов. С.А КРАВЧЕНКО С. Л Мы жили Победой/ С.А.Токтогонов // Участники Великой отечественной войны Ошского пединститута: сборник.- Ош.- 1990.- с.23

Электрондук ресурстар:

1. Яндекс[электронный ресурс]/ «Монумент героическим защитникам Ленинграда».-Санкт-Петербург.URL:https://yandex.com/maps/org/monument_geroicheskim

[zashchitnikam_leningrada/7358512158/?ll=30.321913%2C59.843150
&z=1](https://yandex.ru/maps/7358512158/?ll=30.321913%2C59.843150&z=1)

